

U těchto dat je třeba vzít v úvahu, že byla shromážděna specificky pro výzkumné účely a nemusejí být dostupná v takovém rozsahu, aby zachycovala všechny mladé lidi a všechny domácnosti v celém systému. Anglická datová základna, a zejména existence Národní databáze žáků, umožňují propojení výzkumných dat s administrativními daty. To zajišťuje správce Národní databáze žáků (tj. ministerstvo školství). Výzkumníci díky tomu mohou provádět analýzy propojující výzkumná a administrativní data.

Převážná většina níže citovaných studií využívá právě tuto strategii propojování dat. Tato část představuje jejich hlavní výzkumná zjištění s ohledem na typy znevýhodnění identifikované v předchozím textu a na další měřítka, která nejsou dostupná pro systém jako celek. Závěrečná část této zprávy se zaměřuje na porovnání různých způsobů měření socioekonomického zázemí, jak jej provedli Ilie, Sutherland & Vignoles (2015a, b, 2017) na zakázku ministerstva školství.

Kromě výzkumů, které jsou zde prezentovány, spočívá podstatný podíl důkazů o míře nerovností ve vzdělávacím systému na výzkumech, které kombinují výzkumná data s administrativními daty, anebo na výzkumech, které využívají pouze administrativní data a vyšly ze zadání ministerstva školství. Jejich výsledky nebudou v této části reprodukovány, aby byla zachována stručnost textu.

Mnoho výzkumů (pro přehled např. Sirin, 2015) prokázalo, že socioekonomické zázemí je spojeno s výsledky vzdělávání, přičemž žáci s horším zázemím dosahují nižších výsledků než jejich méně znevýhodnění vrstevníci. Zdrojem nerovností ve výsledcích mohou být různé faktory. Řada faktorů používaných k měření socioekonomického zázemí v Anglii zachycuje aspekty domácností či rodin a mnohé z nich jsou zastoupeny v indikátorech socioekonomického zázemí a socioekonomického znevýhodnění popsanych v části 2.2. Tyto faktory je možné rozdělit do dvou širokých kategorií. První kategorie je reprezentována přímými faktory, které mohou skutečně podmiňovat rozdíly ve výsledcích mezi různými socioekonomickými skupinami. K těmto faktorům patří příjem domácnosti, vzdělání a povolání rodičů. Druhá kategorie faktorů obsahuje zástupné (proxy) ukazatele výše zmíněných přímých faktorů.

2.4.1 Výzkumné důkazy týkající se přímých faktorů

Příjem domácnosti

Příjem domácnosti (např. Blanden & Gregg, 2004) je s výsledky vzdělávání spojen tak, že žáci z domácností s vyšším příjmem si vedou v průměru lépe, a to na všech stupních vzdělávání. To lze vysvětlit většími příležitostmi (ekonomickými, materiálními i sociokulturními) domácností s vyšším příjmem. S příjmem domácnosti jsou rovněž spojeny otázky zaměstnanosti a nezaměstnanosti, třebaže vztah mezi nimi a příjmem nemusí být nutně lineární.

Příjem domácnosti je dobrým indikátorem socioekonomického zázemí ve vztahu k výsledkům vzdělávání, avšak pouze tehdy, když je kvalita dat týkajících se příjmu dostatečná. Jak ukazují Ilie, Sutherland & Vignoles (2015a, b), ve výzkumech *Millennium Cohort Study* a *Longitudinal Study of Young People in England* nepředstavuje měření příjmu, které spoléhá na výpovědi respondentů, vhodný způsob měření socioekonomického zázemí. Kvalita dat může být značně ovlivněna tím, že účastníci výzkumu poskytnou chybné údaje o příjmu kvůli pocíťovanému sociálnímu tlaku na uvedení určité příjmové úrovně nebo proto, že nemají dostatečně přesné informace o svém příjmu.

Tento problém se v Anglii pokouší řešit Longitudinální databáze výsledků vzdělávání (*Longitudinal Education Outcomes Data*, LEO) propojením údajů o vysokoškolském vzdělávání (a později i všech záznamů z Národní databáze žáků) s daňovými záznamy jednotlivců. Díky využití existujících státních systémů obsahujících informaci o příjmu

